

ՍԱՂԱԹԵԼ – Դե հը, կա թող լինի: Բայց հարցրու մեծ որդուդ, տես նա ինչ է ասում: Բանից դուրս է գալիս, որ մյուս կյանք ասած էլ անբախտ մարդիկ են հնարել՝ իրանց այրված սիրտը մխիթարելու համար: Որդիդ է ասում, լսո՞ւմ ես, ասում է՝ գիտության խոսքն է:

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – Անիծվի ձեր գիտությունը:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Ինչո՞ւ: Որ այն հոտած փիյի մոմի տեղ մեզ պայծառ էլեկտրական լո՞յս է տվել: Ասա խնդրեմ, երկարուղի, շոգենավ, տելեգրաֆ, տելեֆոն, գրամոֆոն գիտությո՞ւնն է հնարել, թե քո տերտերները:

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – Չուր չեն ասում, թե տերտերի որդին անհավատ կլինի:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Այս, Երանուիի, դու մարդուցդ հիսուն տարի հետ ես մնացել: Խելքի եկ, բաց արա աչքերդ, տես ինչպես են ապրում մյուս հարուստների կանայք: Ուտում են, խմում, քեֆ անում, ամեն ամառ գնում են արտասահման, իսկ դու վախում ես... Ահեղ դատաստան: (Փոքրիկ պառուզա): Մի նոր բան էլ այն փոքր աղջիկդ է հնարել. – Մարգարիտը, ճշմարտություն: Երեկ սկսեց գլխիս ավետարան կարդալ, «Քեոի, մարդիկ պարտավոր են ճշմարտություններով դեկավարվել»:

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – Վաս բան է ասել, հա՞:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Գիտես, սիրելիս, մեր հանգույցալ հոր նման ճշմարիտ մարդ հազիկ թե լինի այս քաղաքում: Բայց ի՞նչ քողեց մեզ համար: Վերջին կոպեկի կարոտություն, սով: Մեռավ թե չէ, սկսեցինք սրան-նրան ձեռք պարզել: Դեռ փառը Աստծու, որ դու մի քիչ գեղեցիկ էիր, բախտը թեզ այս տունը գցեց; Ի՞նչ պիտի անեխնք, եթե Ելիզբետովը թեզ հետ շամուսնանար: Հանգույցյալը մի արհեստ էլ չէր սովորեցրել ինձ: Ուզում էր, որ ես էլ տերտեր դառնամ, այսինքն՝ իր նման քաղցածի մեկը: Չէ, քոյր, ոչ թեզ եմ հավանում, ոչ Մարգարիտին: Ապրել չգիտեք: Այ, մեծ աղջիկդ, թեֆս է գալիս, աշխարհի բերանն է պատում: Տեսնո՞ւմ ես տուն ու տեղդ ինչպես է կարգի գցել, ինչ շիկ է բանեցնում: Դու իսկի նման չես միլիոնատերի կնոջ: Եհ, քողնենք, կարծես, Անդրեասի ձայնն է:

ՏԵՍԻԼ 5

ԵՐԱՆՈՒՀԻ, ՍԱՂԱԹԵԼ ԵՎ ԱՆԴՐԵԱՍ

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Երևում է գրասենյակի դոների մեջ գլխարկով ու վերարկուով: Մի ոտք շեմքի վրա, խոսում է դեպի գրասենյակ): Ասացեք այդ մարդկանց, որ ես այստեղ չեմ: Գիտես ինչի համար են շնորհ բերել: Ճանապարհ դրեք: Հետո գրասենյակը փակեցեք, գնացեք ճաշելու: Դուք հարկավոր չեք: Իրիկունը շուտ եկեք: (Ներս է գալիս, դոները հետևից ծածկելով):

ՍԱՂԱԹԵԼ – Ելի ովքե՞ր էին:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ազգային ազոավներ: Փահ, կարծես, քարեզործական ընկերություն եմ քաց արել կամ իրենցից հիմար եմ, չգիտեմ ում է հարկավոր օգնել, ումը – ոչ: Հավաքել են մի դյուժին անզործներ ու դոնե դուռ ընկել, թե ինչ է՝ «Աշխատանքի տան» համար փող ենք հավաքում: (Սաղաթելի օգնությամբ հանում է վերարկուն և զլխարկի ու ձեռնոցների հետ տալիս է նրան: Հազած է լայն և երկարավուն պիշակ, լայն վարտիք: Ժիետի վրա ժամացույցի ոսկե շղթա, աջ ձեռքի մատի վրա ահազին ադամանդյա մատանի): Աշխատանքի տո՞ւս որն է: Աշխատող մարդը ինքը գործ էլ կունենա, տուն էլ: Հավաքել են ծովյերին ու անպիտաններին, ձրի կերակրում են, թե ազգ ենք փրկում:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Իմաստունի խոսքեր են: (Վերարկուն ու ձեռնափայտը տանում է նախասենյակ և խկույն վերադառնում):

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Նստում է իր գրասեղանի քով և այդ պահին տեսնում Երանուին) Աա, դու այստեղ ես: Ելի ի՞նչ ես ունքերդ կիտել: (Գրգովելով) Մի սևացնի օրս, մի սևացնիր, առանց քեզ էլ սևացնողներ կան:

ԵՐԱՆՈՒՀԻՄ – Ու գողին մերժելը մեղք է:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Կծու հեզնությամբ) Հա, միլիոնատերի աղջիկ: Որ այդպես է, տուր էլի քո օժիտից կամ հորդ քողած ժառանգությունից, այ, այն մեծ-մեծ քարավաններից:

ԵՐԱՆՈՒՀԻՄ – (Վեր կենալով) Դու միշտ իմ հոր աղքատությունը երեսով ես տալիս:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ախար, ինչ անեմ, նա էլ միշտ քարոզում էր. «քարություն արեք»: Ինքը չուներ, ուրիշներից էր պահանջում: Բարություն: Բարությո՞ւն որն է: Մարդս անասուն է, ցեխի մեջ որ տեսնես, պետք է ոտով խփես, խորը զցես, ոչ թե ձեռքից քոնես քարձրացնես: (Սակավ լոռություն: Տոնը փոխելով, Սաղաթելին): Չի՞ եկել այն տղան:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Դեռ ոչ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ի՞նչ ես ցցվել աչքիս առաջ: Ի՞նչ ես ուզում ինձանից:

ԵՐԱՆՈՒՀԻՄ – (Հառաշելով) Ոչինչ,

ԱՆԴՐԵԱՍ – Փառք Աստուծո, կարծեցի էլի պիտի սկսես նախատել ինձ:

ԵՐԱՆՈՒՀԻՄ – Ես քեզ ե՞րբ եմ նախատել:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Դու: Դու երեսուն տարի է շարունակ նախատում ես ինձ: Ես քեզ լավ եմ ճանաչում, դու իմ առաջին թշնամին ես: (Վեր է կենում և սկսում անցուղարձ անել):

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – Չեմ իմանում ինչով եմ քո թշնամին:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ինչո՞վ: Քո մտքերով: Դու երբեք իմ մասին լավ բան չես մտածել: (Լոություն) Ի՞նչ է խոսել քեզ հետ Օթարյանը:

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – Արտաշե՞սը: Ոչինչ: Ինչ որ քեզ հետ է խոսում, նույնն էլ ինձ հետ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ի՞նչ ես կարծում, նա ինչպիսի տղա է:

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – Նա օրինավոր տղա է, շատ օրինավոր, համեստ, խելոր...

ԱՆԴՐԵԱՍ – Լավ, լավ, մի երկարացնիր, գովելորդ ավելորդ է...

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – (Հառաչում է):

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Գրգովելով) Լսիր, հազար անգամ ասել եմ, Էլի եմ կրկնում, քող այդ հառաչանքներդ, ախ ու վախդ: Քո դեմքի վրա, աչքերիդ մեջ, ամեն խոսքիդ տակ ես զգում եմ նախատինք: Քո տիսրությունն ինձ կատաղեցնում է: Ես շատ լավ գիտեմ, որ դու ստվերի պես հետևում ես ինձ, ծուռ եմ դնում ոտս, թե՞ ուղիղ, ումի՞ն զրկեցի, ումի՞ց ավելորդ վերցրի, ումի՞ն պակաս տվեցի: Թող ինձ հանգիստ, դու իմ խի՞դն ես ինչ է: Չի հարկավոր, կարոտություն չունիմ: Իմ մեջ խիդճ էլ կա, հոգի էլ, Աստված էլ...

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – (Տարակուսանքով) Ոչինչ չեմ հասկանում ասածներիցդ...

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ա, շատ լավ ես հասկանում: (Անհանգիստ նայելով ժամացույցին) Արդեն երկու ժամն է: Չեկավ այդ տղան:

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – (Չսպելով իրեն) Տա՞նն ես ճաշելու:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Իհարկե, ա՞յդ էլ հարց է:

ԵՐԱՆՈՒՀԻ – (Խորհրդավոր) Ո՞վ գիտե քո բանը:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Այ, տեսնում ես, հենց այդ «ով գիտե» -ի տակ սատանան է նստած: Նախատինք, միշտ նախատինք: Օձի նման է կծում: Հեռացիր: Առավոտից դեռ շան պես անորի եմ: Գնա, ճաշ պատրաստիր: Մի աման էլ Արտաշեսի համար